

ŽELEZNIČAR.

Slovensko glasilo „Saveza saobračajnih i transportnih radnika i službenika za Jugoslavijo.“

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo
se nahaja v Ljubljani, Krekov trg št. 10.

Naročnina:

za celo leto K 14—
za pol leta 7—
za četrt leta 3 50
Posamezna številka 60 vinarjev.

Štev. 2.

V Ljubljani, 18. januarja 1920.

Leto XIII.

Ljubljanska električna cestna železnica.

To v vsakem oziru ponesrečeno prometno podjetje sili neprestano, posebno odkar je odtrgano od svoje osrednje uprave, v javnost. Da toraj tudi osebje tega podjetja, ker nima pravega gospodarja, le životari, je naravno. Podjetje ima sekvestra, kar je popolnoma v redu; v redu pa ni poslovanje tega sekvestra, vsaj kolikor se tiče uslužbencev. Konštatirati moramo namreč, da se vsa podjetja, tako državna kakor zasebna in celo občinska, sicer polagoma, toda vendar povspenjajo na višino današnjih dni, le uprava cestne železnice vztraja na svojem še vedno avstrijskem konservativnem stališču. Gospodje, ki vodijo ta nesrečni zavod, nimajo ali nočejo imeti smisla za potrebe uslužbencev, kajti drugače bi ne bilo mogoče, da morajo le ti vedno in vedno zopet staviti zahteve in so vzlic temu njihov dohodki tako sramotno nizki, da bi se jih sramovalo vsako moderno podjetje. Da ne bo napačnih mnenj in se ne bo domnevalo, da morda pretiravamo, podajamo v naslednjem dosedanje službeno razmerje uslužbencev in javnost naj sama sodi:

Delavne plače

pri električni železnici v Ljubljani, veljavne od 1. septembra 1919 dalje.

Dnevna mezda	v kronah				Za službeni čas
	voznička	sprevednika	rokodelca	pomožnega delavca v delavnici	delavca in snalžica proge
po porabljivosti					
Za čas vežbanja	6 25	5 —	12 50—15 —	7 50—11 25	7 50—11 25
Od 1. do 5. leta	10 —	7 50	13 75—16 25	8 75—12 50	8 75—12 50
Od 6. do 10. leta	11 25	8 75	15 00—17 50	10 00—13 75	10 00—13 75
Od 11. do 15. leta	12 50	10 —	15 25—18 75	11 25—15 —	11 25—15 —
Od 16. do 20. leta	13 75	11 25			

Splošna določila.

1.) Vsak uslužbenec dobi razen dnevne mezde draginjsko doklado p etih kron na dan.

2.) Vsak voznik ali sprevodnik ima pravico do treh službe prostih dnevov na mesec proti plačilu običajne dnevne mezde z draginjsko doklado vred. Ako bi se pa uslužbenca uporabljalo v takih prostih dnevih, plača se mu še en nadaljni dan z draginjsko doklado vred.

3.) Čezure med 7. uro zjutraj in 8. uro zvečer plačajo se (po) s 100 %, one med 8. uro zvečer in 7. uro zjutraj pa s 150 % običajne dnevne plače.

4.) V slučaju dokazane bolezni za dobo k večjemu 3 dni dobi dotični uslužbenec za ta čas odpadajočo polno dnevno mezdo brez draginjske doklade.

5.) Dopust se dovoljuje uslužbencem, in sicer po službenih letih od 5 do 14 dni.

Povdarjamo, da so uslužbenci cestne železnice po veliki večini družinski očetje, ki imajo skrbeti za več ali za manj številne družine, in upoštevajoč današnje draginjske razmere si lahko predstavljamo, kako te družine žive.

Trdilo se bo, in to z gotovim namenom: „Kaj hočejo vedno cestni železničarji, vsakih par mesecev razburjajo javnost, s svojimi zahtevami?“ To vprašanje je treba javnosti raztolmačiti.

Cestni železničarji so stavili svoje zadnje zahteve meseca septembra l. l.

Ker uprava ni imela potrebnih sredstev na razpolago, da bi povišala prejemke za zahtevanih 40 %, se je obrnila do ljubljanskega občinskega sveta, da ji dovoli povišanje voznih tarifov. Občinski svet je z ozirom na mizerni položaj uslužbencev tej zahtevi soglasno pritril in dovolil 67 % povišanje.

Ker je pa uprava stala na nerazumljivem stališču, da je tudi ljubljansko občinstvo tako ozkosrčno kot ona, in da bo bojkotiralo cestno železnico vsled povišanih tarifov, se je odločila, da prizna prizadetim 25 % povišanje, ostanek pa je hladnokrvno vtaknila v svoj žep, odnosno ga porabljala za stvari, ki bi se dale odgoditi in niso nujno potrebne.

Bojkot je izostal, ker je ljubljansko občinstvo uvidelo, da so zahteve cestnih železničarjev povsem utemeljene in opravičene in promet ni padel, temveč se je povzdignil. Pač pa se je pojavilo razveseljivo dejstvo, da je začela padati nemoralna napitnina, s katero je vedno in najrajše računala uprava in seveda tudi sprevodniki, ki so bili na ta dohodek vezani. Vsled tega je postalo v septembru priznано povišanje iluzorno in to je menda uvidela tudi sama uprava, kajti s 1. januarjem t. l. je povišala po lastni inicijativi mezde za tistih 15 %, katere je septembra meseca odtrgala.

Kakor je razvidno iz gornje razpredelnice, so vzlic temu povišanju ostale plače še vedno na taki nižini, da od njih ne more samec, kaj šele družina živeti. Uslužbenci so se toraj odločili, da ponovno stavijo svoje zahteve in so v to svrhu predložili dne 14. t. m. tako svoji upravi, kakor centrali na Dunaju in občinskemu svetu v Ljubljani, sledečo

Spomenico.

Neznosno draginjske razmere in od dne do dne naraščajoča draginja, katera muči vse

produktivne sloje in jih sili vedno zopet v boj za obstanek, je tudi ljubljanske cestne železničarje napotila do tega, da revidirajo stališče, ko je postalo povsem nevzdržno. V to svrhu so se zbrali po nalogu uslužbenstva in delavstva dne 5. t. m. voljeni zaupniki in soglasno z upravo organizacije sklenili, da se ima takoj predložiti zahteva prizadetih, tako obratnemu vodstvu v Ljubljani, kakor osrednji upravi na Dunaju in ljubljanskemu občinskemu svetu.

Naknadna draginjska doklada. V svrhu nabave in nadomestila najnujnejših potrebščin naj se izplača od 1. septembra do 31. decembra 1919 zadrževani 15 % primanjkljaj od zadnjega meseca septembra l. l. priznanega povišanja mezd in plač, ker je občinski svet ljubljanski tedaj dovolil povišanje voznih tarifov v svrhu povišanja prejemkov uslužbencem in delavcem in se to ni izvršilo v celoti, temveč le delno in so prizadeti dobili le 25 % povišanje.

Promet se je po zadnji regulaciji plač izdatno pomnožil in so se vsled tega dohodki podjetja povišali, iz česar sledi, da je bila takrat izražena in utemeljena bojazen napram padanju dohodkov neutemeljena.

Opaža se pa, da je prišla doba, v kateri je resno računati z odpravo napitnine, s katero je prav tako računalo podjetje, kakor uslužbenci. Vsled neugodnega denarnega prometa je ta nemoralni del dohodkov padel na minimum, s katerim se sploh ne more več računati, in zato zahtevajo prizadeti, da se ga sploh odpravi, tako iz proračuna, kakor dejanski na ta način, da se obesijo na vidnem mestu v vozovih tablice z napisom: Napitnina je odpravljena.

Z odpravo napitnine je pa v neposrednji zvezi zjednačenje rednih mezd v kategorijah voznikov in sprevodnikov.

Draginjska doklada. V svrhu vsaj delnega kritja vsakdanjih življenjskih potrebščin in z ozirom na izvanredne nizke plače in mezde delavcev in uslužbencev električne cestne železnice v Ljubljani, ki ne jednačijo z niti eno drugo stroko bodi iz javne ali zasebne službe, zahtevajo prizadeti, da se jim prizna draginjska doklada, kakor se je priznala tudi vsem državnim, občinskim in zasebnim nastavljenecem in uslužbencem.

Poviša naj se toraj draginjska doklada v povprečni višini s 100 % od današnje plače ali mezde z dosedanje draginjsko doklado vred vsem uslužbencem, kakor je razvidno iz priložene razpredelnice.

Vso to vsoto, vštveši dosedanje draginjsko doklado, je smatrati draginjski dokladi tako, da ostane v septemberski pogodbi vzpostavljena višina plače neizpremenjena, izjemši mezde sprevodnikov, ki se morajo zjednačiti z onimi vozniki.

Zahtevana draginjska doklada naj se uveljavi s 1. januarjem 1920. Draginjska doklada naj velja za vse dni v mesecu in sicer tudi v slučaju konštatirane bolezni, letno priznanega

dopusta, kakor vsakega odstranjenja od službe, katero je ravnateljstvo vzelo na znanje in dovolilo.

Obleka in obutev. V prejšnjih pogodbah priznane koncesije glede obleke in obuteli naj se nemudoma izvrše, v kolikor še niso izvršene. V slučajih, v katerih to ni mogoče, naj se prizadetim izplača odpadajoča vsota v gotovini.

Preskrba s kurivom. Vodstvo podjetja naj uslužbenstvu preskrbi potrebni premog in les za domačo uporabo po aprovizacijskih cenah.

Kazni. Samovoljno kaznovanje uslužbenstva brez predidnega zaslišanja in zagovora naj se v bodoče odpravi. Pri izreku krivde ali nekrivde imata poleg ravnatelja, ki določa višino kazni, sodelovati dva zapupnika uslužbencev, katera volijo slednji, ter jih predlaga uprava „Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo“.

Svetilka na južnem kolodvoru. Z ozirom na jako nevarno situacijo na južnem kolodvoru naj se na križišču postavi primerna luč.

Za morebitna pogajanja je podpisana organizacija vsak čas pripravljena.

Zaključek. Predstojenče zahteve se imajo uveljaviti najkasneje do 10. febr. t. l. z veljavnostjo od 1. jan. 1920. Naknadna draginjska doklada naj se izplača do 1. februarja 1920.

Ljubljana, dne 13. januarja 1920.

Besedilo „Spomenice“ jasno karakterizira skromnost te zapostavljene kategorije delavstva in zato pač upravi ne bo drugega preostajalo, kakor da opravičenim zahtevam v celoti ugodi. Svarimo pa jo že sedaj, da ne provocira po nepotrebnem in ne razburja javnosti, kajti ljubljansko delavstvo bo stalo kakor en mož za cestnimi železničarji in jih bo podpiralo v njih stremljenju, dokler ne dosežejo vseh svojih zahtev.

Živela delavska solidarnost!

Južna železnica provocira.

Razmerje med kapitalizmom in proletariatom se od dne do dne bolj čisti in meja med njima postaja ostrejša. To dejstvo se pojavlja po vsem svetu, in sicer v nekaterih državah bolj, v drugih manj očitno. Mi ševda, ki živimo na Balkanu, presojamo vse te pojave iz balkanskega vidika in zato se nam marsikaj zdi čudno, kar drugje smatrajo samo ob sebi umevnim. Zato se tudi ne čudimo današnji upravi slovenskega dela južne železnice, ki še vedno životari v petnajstem stoletju. Želeli bi pa, da bi gospodje v tej upravi ne pozabili nekaj, in to je, da uslužbenci tega podjetja mislijo nekoliko modernije in da nikakor ne kažejo veselja za povratek v srednjeveško dobo.

To bodi gospodom prav resno povedano in opozarjamo jih na to v njih lastnem interesu, ker ne bo pomagalo nikakršno zabavljanje čez komuniste, boljševike in antikriste, ko se bo čebriček potrpežljivosti zvrnil in jih morda nekoliko oškropil.

Bodimo dosledni!

Vemo, da je bilo gospodom težko ugrizniti v kislno jabolko, ki jim je bilo potom ministrstva saobračaja servirano po zloglasnem „Savezu“.

Pri prvem grizljaju so se jim sicer nekoliko skremžili dobro gojeni obrazki, toda najhujše je bilo premagano in tudi ostali del

jabolka bo treba spraviti pod streho. O tem ni dvoma in toraj ne more biti govora. Čim dalje bomo ostalek prekladali iz ene roke v drugo, tem manj bo okusen in nevarnost obstoja, da nam pokvari želodec. Ugriznimo toraj parkrat malo krepkeje, stvar bo tako končana in nevarnost odstranjena.

Pred vsem je potrebno, da uprava južne železnice upošteva dobesedno „Protokol sporazuma“ in ga ne tolmači vsak načelnik po svoje, kar provzroča le veliko nepotrebnega dela in razburja duhove. Če so vodilni gospodje državne železnice pravo zadeli, potem bi človek pričakoval, da tudi južna železnica ne bo rabila za to čarovnikov. Če bi gospodje odkrito povedali: Denarja nimamo, ker ne znamo gospodariti! bi bila Bosna mirna, če pa uslužbenci čitajo vsak dan nove fermane, ki pobijajo drug drugega, vsi skupaj pa stoje v dijamentralnem nasprotstvu z jasnimi določbami, potem stvar ni več tako enostavna in posledice tega bo morala zagovarjati uprava pač sama.

Naj navedemo samo en slučaj. Iz določb „Sporazuma“ je vsakomur, kdor zna čitati — in to zna je vsi organi uprave južne železnice — jasno, da ima podjetje svojim uslužbencem izplačati draginjsko doklado za vse dni v mesecu. Toraj je samo ob sebi umevno, da tudi za nedelje in praznike, za čas bolezni, dopusta, suspenzije itd., to pa radi tega, ker draginjska doklada nima pravičnega skupnega z dnevno mezdo ali plačo in ima le namen delavcu omogočiti vsaj zašilno življenje. Ker pa, razen par posebno duhovitih gospodov, nihče ne bo skušal trditi, da tiste dni, v katerih uslužbenec ali delavec iz gori navedenih razlogov ni delal, mu toraj tudi ni treba živeti, zato smatrajo prizadeti po vsej pravici zadnja dva odstavka točke B izzivanju, ker se glasita: „Draginjske in rodbinske doklade se smejo zaračunati le za faktično v mezdni poli zaračunane dneve (do 7. dneva bolezni se toraj vračunava draginjska in rodbinska doklada).“

Eventualne v računski dobi nastale službene in draginjske izpremembe so za odmero draginjske in rodbinske doklade merodajne šele v prihodnji računski dobi.“

Nič milejši ni tolmačenje dohodkov, do katerih imajo ženske ravno iste pravice kakor moški, in še cela vrsta drugih točk. Nekoliko resne volje in malo manj nagajivosti, in stvar bi šla. Šla bo sicer tudi tako, ker bo zato poskrbela organizacija, toda mnenja smo, da bi bil pameten sporazum med obema deloma plodonosnejši, kakor neprestano bevskanje. Usoda nam je tako določila in ker slučajno še ne spadamo med bogove, bo treba uporabljati razum, da si hišico, v kateri živimo, uredimo tako, da bomo v njej udobno stanovali.

Do tega cilja bomo pa prišli le s smotrenim delom, upoštevajoč dejanske razmere. Tega smo si povsem svesti, zato smo odločeni naše pravice ščititi za vsako ceno. Izživati se ne bomo dali več in odločno zahtevamo, da se takoj preneha z vsakimi provokacijami.

Če uprava južne železnice nima smisla in volje za potrebe današnjega časa, potem je dolžnost države, da poseže vmes in napravi red. Ni res, da bi morala splošnost trpeti radi neuvidevnosti posameznikov, res pa je, da je vse to, kar se danes godi na južni železnici na škodo uslužbencev, skrajno škodljivo tudi državi in splošnosti. Zato:

Južno železnico pod državno kontrolo!

Spoštuj zakon!

Smelo trdimo, da je na svetu ni države, v kateri bi bili vsi ljudje z obstoječimi zakoni zadovoljni. To je tudi povsem razumljivo, ker so zakoni le izraz vladajočega razreda, kateri ima interes na tem, da svoje koristi ščiti, ne ozira se na koristi nasprotnega razreda. Da je danes še vsa zakonodaja in po vseh državah, ki so kapitalistične, prirojena kapitalističnim težnjam, je naravno, zato je pa tudi razumljivo, da je ves proletarijat z obstoječimi, kot njegovim interesom dijamentralno nasprotnimi zakoni, nezadovoljen in jih tudi obsoja. O tem dejstvu ni dvoma, in se to dejstvo pojavlja dan na dan po časopisju, na shodih, v literaturi itd.

Značilno je pa, da vsi ti milijoni nezadovoljnih vendar obstoječe zakone upoštevajo, se jim pokore in jih, le z redkimi izjemami, vrše. Seveda gre pri tem pojavu velika zaslug kazenskemu zakonu, kateri naloga je vršiti policijsko službo nad ostalimi zakoni. Toda to je postranskega pomena. Glavno je, da ima zakon, dokler je tak, vse predpogoje, da se ga v vsakem oziru upošteva, bodi si hoté ali pa tudi ne.

To načelo je svetovna last in je najdemo že v podatkih najstarejših zgodovinskih spisov.

Tudi divji narodi, ki imajo svoje pojme o morali in dolžnostih ter pravicah, imajo svoje zakone, katere spoštujejo, seveda velikokrat tudi le vsled strahu pred kaznijo, toda upoštevajo jih. Vse to, kar smo doslej zapisali, se nam zdi tako samo ob sebi umevno, da bi tega iz sramu pred širokim svetom sploh ne napisali, če ne bi bili prepričani, da bo naša obmejna cenzurna oblast za to poskrbela, da ne pride ta konstatacija preko mej naše moderne države. Treba je pa bilo to zato pibiti, ker pri nas navidezno nastajajo novi pojmi v tem oziru, pojmi s katerimi se mi nikdar ne bomo sprijaznili in jih bomo pobijali z vsemi nam razpoložljivimi sredstvi.

Marsikaj smo v dobi svojega življenja na polju zakonodaje že doživeli, kar si naravnim putem nismo mogli tolmačiti.

Če imamo pri nas povsem abnormalne državne razmere, je vsekakor žalostno dejstvo, ki je najbolj občuti delavski razred. To pa nikakor ne more biti vzrok, da bi to že itak tepeno delavstvo čakalo še kdo zna koliko let, dokler se bo naši naduti buržoaziji zljubilo računati z dejanskim položajem, v katerem se nahajamo.

Če v naši demokratični — pravijo da najbolj demokratični — državi za enkrat vlada diktatura meščanstva in malomeščanstva in če ta ne potrebuje sodelovanja narodnega imitacijskega predstavništva, potem delavstvu, ki živi v tej državi, ne preostaja drugega, kakor začasno s to diktaturo računati.

In ono računa z njo!

Železničarji so stavili svoje zahteve!

Ministrstvo saobračaja je pripoznalo, da so te zahteve opravičene in je sporazumno z delegati železničarjev njihovim zahtevam ugodilo. Temu ukrepu se je pridružil ministrski svet in 15. novembra je bil izdan „Protokol sporazuma“ v Uradnem listu in je s tem postal zakon. Železničarji s tem zakonom računajo in ga bodo ščitili za vsako ceno. Meščanstvu in malomeščanstvu bi priporočali, da vzame to v svojem lastnem interesu na znanje.

Razno.

Po dolgem zopet.

Kronična bolezen domišljavega Deržiča se je zopet pojavila v „Ljubljanskem revolverju“. „Idealni strokovnjak“ kar ne more pomiriti svojih živcev, ker so mu zavedni železničarji izvili „diktaturo Zveze“ iz rok in ga postavili na hladno. Breca in zabavlja kar tja v en dan, češ, morda se najde vendar kak teliček, ki mi bo nasedel. Kaj ima proti ministrom in ravnateljem, oziroma zanj, nas malo briga, ker paš Deržiča in njegovo naravo predobro poznamo in vemo, kam njega „narodno“ srce vleče.

Zanimal bi nas pa tisti že neštetokrat namignjeni in obljubljeni odgovor, ki nam ga vedno le obeta, in seveda že sedaj izjavljamo, da nam je to prav.

Kar se pa tiče premeščanja po cestah, se bo pa D. najbrže nekoliko motil in mu prihajajo v spomin oni zlati časi, ko je on in njegovi tovariši razdeljeval mesta po ljubljanskih železnicah. Morda bi bil o tej točki zanj zelo uместen star pregovor, ki se glasi: Govoriti je srebro, molčati pa zlato.

Ne ugaja mu tudi, da se komunisti — Bog nas čuvaj — branijo iti na Hrvaško, in je valed tega zlovoljen. E gospodiče, kdo pa ima večjo moralno dolžnost, da v praksi to izvede, kar vedno in na vsa usta trobi v svet? Kdo vedno in pri vsaki dani in umetno izviti priliki povdarja svoje narodne dolžnosti? Seveda bi gospodom okrog „Zveze“ ugajalo, da bi drugi hodili zanje v ogenj po kostanj, oni bi se pa po Deržičevem načelu smejali za pečko v pest in potem svoje dolgovazno strokovnjaške (?) članke spuščali v svet, češ: Poglejte nas, kako se žrtvujemo za naš mili narod!

Gospodje! Komunisti — Bog nas čuvaj — tudi vam privoščijo idealno batinanje in potem se bodo morda tudi vaši zmešani možgani uredili. —

Sploh pa Držiča zagotavljamo, da bo svoj tako željno pričakovani cilj dosegel, ako spušča svoje kronične izbruhe v svet ali ne. Mesto mu je zajamčeno in tudi mi mu je privoščimo. Pripravi naj se za enkrat kovčeg za svojo pot v Pariz, kjer bo baje kot edini „strokovnjak“ južne železnice svojo nalogo brezdvomno v korist železničarjev vrlo dobro rešil in če ne drugega, potem vsaj gilotino izposloval, s katero bo lahko hudobno komunistično zalego spravil na drugi svet. Ko se povrne, mu je lovorov venec si-guren in tudi korito. —c—

Čudno postopanje policijskih organov na železnici.

Podpisani izjavljam, da sem imel dne 26. novembra l. l. vlak št. 507 iz Zagreba. Ko smo dospeli v postajo Sovnica, je prišla neka oseba v voz ter zahtevala od potnikov legitimacijo. Dotičnik je bil v civilni obleki in se seveda v svoji vsegamočnosti ni nikomur predstavil. Vprašal sem ga, kdo je, in zahteval, da se legitimira, to pa zaradi tega, ker se je pod masko kontrole na tej progi vršilo že nešteto žepnih in drugih tatvin. Gospodu moja zahteva ni ugajala — najbrže je bil mnenja, da že njegov ožigosan nos zadostuje za legitimacijo — in kriče se obrne do mene z vprašanjem, kako se držnem kot navaden Jugoslovian, njega vprašati za legitimacijo.

Moj predrzni korak je naznanil tudi postajnemu poveljstvu v Zidanem mostu, in poveljnik tega urada je bil celo tako prijazen, da mi je zagrozil aretacijo, češ, da nima nihče pravice, od policijskega agenta zahtevati legitimacijo.

Res ne vem, kam smo zašli. Ali ne bi kazalo, da dravska divizijska oblast pouči svoje podrejene častnike ter vse pri policijski službi uposlene, da se imajo že v interesu lastnega ugleda na zahtevo legitimirati?

In ako je to že preveč, potem naj bi vsaj službeno železniško osebo vedelo, s kom ima opraviti. Gospodje, ako tega ne razumite, potem se ne smete čuditi, da tatvine ne prejenjajo.

Mesto da ljudem grozite z aretacijami in zapori, žigosajte vaše agente, in vse se jim bo že od daleč klanjalo.

F. C., sprevednik.

Grozote srbskih vojakov v Zagrebu.

Res je, da se še vrše tatvine po železnicah, katere železničarji sami obsojamo, zakaj nihče ne želi tako zopetno vzpostavitev reda nego mi. S tem pa ni rečeno, da bomo mirno in tiho prenašali novi sistem, katerega uvaja vojska, ker smo muenja, da se nahajamo še precej blizu Evrope. Da vojaštvo samovoljno pretepa ljudi potem je to pojav, proti kateremu protestiramo najodločneje.

Upamo, da bo ta apel zadostoval, če je našim državljenikom kaj na ugledu države.

Od lakote in stradanja je umrl.

Pod tem naslovom piše „Naprej“ dne 9. t. m.: V Laškem je Anton Rejhmajer, vdovec in bivši čuvaj južne železnice, v starosti 65 let umrl. Pokojnik je služil 35 let pri železnici in je dobival 75 kron mesečne pokojnine. Vprašam ravnateljstvo južne železnice in deželno vlado, če more človek živeti z 2 K 50 vin. na dan? Ali smo v civilizirani Jugoslaviji ali v Afriki? Ali moramo res vsi upokojenci južne železnice, ki smo že popolnoma onemogli, od lakote umreti? Zakaj je ministrstvo saobračaja pri „Sporazumu“ nas izpustilo? — Pogin pred očmi, raztrgani kot cigani smo upokojenci nižje vrste s penzijo od nič — 150 K brez draginjske doklade. Kmalu bomo tudi brez stanovanja, kakor je bil pokojnik. — Pomagajte, če imate še kaj vesti!

A. M., nadsprevednik v pokoju.

K temu pripomnimo.

Določbe „Protokola sporazuma“ so obvezne za vse železnice in vse železničarje v Jugoslaviji. Dolžnost vlade pa je, da uprave prisili, da jih izvrše. Organizacija bo napravila svojo dolžnost in bo našla tudi sredstev, da se določbe izvrše. Če se to doslej ni zgodilo, je edina krivda na strani južne železnice, ki dosledno dela težkoče, dobro vedo, da bo končno morala pristati in ugoditi.

Penzionisti, tu tiči zajec!

Kaj pa naj to pomeni?

V 21. številki našega glasila z dne 21. novembra 1919. l. smo pod gornjim naslovom napisali na napačni naslov nekaj trpkih besed, ki niso bile v toliko umestne, ker so bile naslovljene na gospoda postajenčelnika Ludvika, med tem ko so bile namenjene nadrevidentu Pabstu. Kakor se nam poroča, ta slednji prizadetemu uslužbencu do danes še ni dal primernega zadoščenja. To je vsekakor značilno za inteligenco gotovih ljudi, ki se pač radi ponašajo s svojim zlatim ovrtnikom, pozabljajo pa na slamo, ki se za istim skriva. Mi ne bomo izvajali konsekvence, toda gospod Pabst naj bo uverjen, da ga njegovi podrejeni tako ocenjujejo kakor zasluži.

Shodi.

Ptuj.

Dne 5. t. m. se je vršil tukaj zelo dobro obiskan železničarski shod; predsedoval je sohr. Rozman, poročal je sohr. Žorga iz Ljubljane, kateri je v svojem govoru pojasnil pomen „Protokola sporazuma“ in težkoče, katere dela uprava juž. žel. samo, da bi razdvojila železničarje in preprečila uspeh organizacije; bičal je tudi delo vlade, katera hoče vpeljati razredni občinski volilni zakon, samo da izključi delavstvo iz volitev, kar je navzoče zelo razburilo, osobito glede ženske volilne pravice. Ptujski železničarji pozdravljajo boj, katerega vodi soc. dem. stranka za pridobitev splošne, enake in tajne volilne pravice po proporu za oba spola, ter protestirajo proti nakanam vlade, katera hoče vpeljati nazadnjaški volilni zakon.

Čakovac.

Dne 6. t. m. se je vršil tukaj zelo dobro obiskan železničarski shod, kateremu je predsedoval sohr. Rátej, poročal je sohr. Žorga iz Ljubljane. Z zanimanjem so poslušalci sledili izvajanjem govornika, kateri je natanko orisal delo naše organizacije, tudi pojasnil občinski volilni red hrvatske vlade; navzoči so protestirali proti nakani, da je vladi le na tem ležeče, da kolikor je le mogoče izključi delavstvo iz volitev, ker se boji obračuna. Sodrugi iz Čakovca in okolice se pridruže protestu stranke ter zahtevajo, da se uvede splošna, enaka in tajna volilna pravica s proporcem za oba spola. Sodrugi v Čakovcu žele, da bi se v kratkem zopet vršil shod.

Ormož.

Dne 6. t. m. se je vršil tukaj dobro obiskan železničarski shod, predsedoval je sohr. Pučko, poročal je sohr. Žorga iz Ljubljane, kateri je v jedrnatih besedah navzočim raztolmačil delo slovenske buržoazije, in pozval navzoče, da se oklenijo svoje organizacije. Z zanimanjem so mu poslušalci sledili in sklenili ustanoviti politično organizacijo, ker le na ta način se bodo uveljavili pri predstojajočih volitvah. Žele, da bi se kmalu zopet vršil shod.

Dopisi.

Zopet žrtve neodpustljive lahkomišelnosti.

V sredo, 24. m. m., opoldne se je zgodila grozna eksplozijska nesreča v pisarni kurilnice na glavnem kolodvoru v Ljubljani, Sirene so naznanjale opoldne, ko je po nepredvidnosti eksplozirala v pisarni kurilnice šrapnelski vžigalnik.

V računski pisarni kurilnice južne železnice so že od prevrata sem rabili šrapnelski vžigalnik. Nikdo ni preiskal njegove eksplozivnosti, nikdo ni nikdar slutil, da hrani ta vžigalnik kako eksplozivno snov in silo in da je človeškemu življenju kedaj smrtonosen. Od roke v roko je šel vsak dan v pisarno, od mize na mizo, od akta na akt. V pisarni, kjer se je zgodila velika nesreča, so običajno uradno zaposlene štiri osebe in sicer: g. Vinko Furlan, uradniški aspirant, gđ. Irena Hutman, ga. Ludmila Hočevnar in gosp. Petrovčič, aspirant, ki je imel v trenutku nesreče slučajno zunaj posla in je tako bil obvarovan grozne nesreče.

Asistent g. Fran Pavlič je bil službeno v omenjeni pisarni in je z uradniškim aspirantom g. Vinkom Furlanom kolacijeniral plačilne liste. Opoldne, ko so sirene v drugi piskale, sta zaključila svoje opravilo. Pavlič je hotel plačilne liste vložiti v kuverto, ležečo pod šrapnelskim vžigalnikom na mizi. Ko je kuverto potegnil izpod vžigalnika, se je ta prevrnil in padel na tla na sredo sobe.

Nastala je strašna eksplozija! Drobcji šrapnelskega nadevka so leteli na vse strani. V strop, v okna, v vrata, v mize, v podobe, na stenah viseče. Tla, kamor je padel vžigalnik, so bila

takoj zažgana. Ga. Hočever Ljudmila opisuje nesrečni dogodek kratko: „Opoldne sem bila pri svoji mizi. Imela sem opravila s pošto. Poleg mene je bila Zajec Frančiška. Ko so sirene v drugič piskale, počil nekaj za mojim hrbtom. Zamašim si ušesa in bežim iz pisarne. Tako je počilo, da sem mislila, da sem gluha! Niti sprva nisem vedela, da je kdo zadet. Več kot leto je bila stvar v pisarni. Kdor jo je rabil, pa jo je vzel. Nikdo ni vedel, da je še polna.“

Eksplodija vžigalnika je zahtevala težke

žrtve:

1.) Frančiška Zajec, pomožna delavka v kurilnici, vdova, rojena na Selu pri Ljubljani l. 1881. Pometala je običajno pisarne in odnašala pošto. Z drobecem je bila zadeta v srce. Takoj je bila mrtva. Zapušča 12 letnega sinčka Ivana v Zeleni jami št. 26. Rešilni voz jo je odpeljal v mrtvašnico.

2.) Težko sta bila ranjena: asistent Fran Pavlič, 28 let star, stanujoč na Poljski cesti št. 9, njegov oče je železničar in posestnik. Težko je bil ranjen v obe nogi. Z vozom rešilne postaje so ga takoj prepeljali v deželno bolnišnico, kjer so mu že takoj popoldne amputirali desno nogo pod kolenom. Pavlič ni izgubil humorja in je sam vzkliknil: „S to nogo ne bo nič!“ — Uradniški aspirant Vinko Furlan, 21 let star, Tržačan, stanujoč na Dovozi cesti št. 2, je bil tudi težko ranjen v obe nogi. Tudi njega so prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Na lice mesta so takoj došle razne komisije, ki so raziskavale nesrečni dogodek.

Pozneje je nesreča zahtevala še eno smrtno žrtev v osebi g. Pavliča, kateri je bil v nedeljo, dne 28. ob velikanski udeležbi pokopan.

Škofja Loka.

Gosp. prožnemu nadziralju Alojziju Azmanu žilica ne da miru, in kar živetni ne more, če ima zadovoljne ljudi okrog sebe. Kdor ni „Zvezar“, bi ga najraje utopil v žlici vode. Delavce prestavlja po raznih delih prideltene mu proge brez ozira na koristi železnice. Tako morajo ljudje s Kranja na drugi konec proge in zopet obratno. Da so vsled take nesmiselne oddelitve in dolgih potov pri nastopu službe že vsi izmučeni in toraj za delo manj sposobni, ga ne briga. Njemu zadostuje, da se mu donša mleko in se mu čistijo ptičje kletke, kar je vsekakor važnejše kakor železniška služba. Gospoda opozarjamo na člen 7. „Protokola sporazuma“ in zahtevamo, da ga vpoštevajo v celoti.

Delavci so tudi radovedni, na kakšen način se jim je zaračunalo razlika med starimi in novimi dohodki, ker niti eden ni prejel tiste svote, ki mu pripada. Priznavajo sicer, da gospodje, ki imajo z računi opraviti, niso imeli še potrebnih pojasnil, upamo pa, da se nedostaki najkasneje do prihodnjega obračuna odpravijo. Tistim, ki raznašajo med ljudstvom hujšakajoča poročila, priporočamo, da jezik nekoliko zadržujejo, ker bo to le v njih korist. Sram jih bodi, ker skačejo le sami sebi v ledje, škodujoč s tem celemu delavstvu. Straša.

Izjava.

Čuvajte se agenta pravokatorja!

Čujem, da se po provinciji škiču razni individui, koji govore, da su poslani iz Hrvatske, te da su dobro poznati na drugovima Radoševićem, Brudnjakom, Kauričem ili samnom.

Izjavljujem, da iz Hrvatske absolutno nitko nije poslan, i da su to sve sumljive ličnosti. Po svoj prilici ili habsburško-frankovski, ili agenti talijanske vlade, a moguće i agenti pravokatori naših policijskih vlasti.

U poslu organizacija ako bi tko došao, mora bezuvjetno biti providjen legitimacijom. Tko toga nema, čuvajte se, da mu ne nasjednete.

Vladimir Bornemisa,

tajnik Pokr. Partiskog Vijeća Komunističara u Zagrebu.

Upravni vestnik.

Sodruge funkcionarje opozarjamo, da je konferenca 14. decembra 1919 v Zidanem mostu, kjer so bili zbrani delegatje 21 krajevnih skupin, soglasno sklenila zvišanje članarine na 6 K. Zvišani prispevek velja od 1. januarja 1919. l. naprej.

Blagajniki tistih skupin, ki še niso poslane obračunov za december, naj zaključijo z dnem 31. decembra 1919. l. in naj nam čimprej pošljejo obračune. Kar bo še pozneje vplačanih prispevkov za 1919, naj se jih v blagajniškem izpisku za januar posebej navede.

Od zvišanega prispevka ostane krajevnim skupinam 40 vin., blagajnikova provizija znaša pa 10 vin. Ostali znesek, to je K 5-50, pa je kakor doslej odračunati v Ljubljano.

Železničarski koledar bo prihodnji teden (do 24. t. m.) ves vezan. Naročniki koledarja naj pošljejo po možnosti ponj, ker je poštna zveza slaba in vrhatega zelo draga. Kar ga je še preko dosedanjih naročil, bo kmalu razprodan, ker je naklada omejena. Kdor še torej želi koledar, naj ga takoj naroči pri svojem zaupniku.

Vsem krajevnim skupinam!

Cenjeni sodrugi!

V zadnjem času nam vedno pogostejše prihajajo pritožbe, da člani ne dobivajo redno „Železničarja“. Zlasti zadnjih dveh števil, ki sta za naše člane izredno važni, okolo ena tretjina članov ni prejela, kakor vidimo iz pritožb. Ker list vselej redno odpremljemo, je iskati krivdo edinole na pošti. Iz tega vzroka smo že ponovno energično protestirali pri pošttem ravnanstvu, kjer so se pač izgovarjali, toda ostalo je vse pri starem.

Da se izognemo tem neprilikam in da se omogoči redno dostavo lista, je centralni odbor na svoji seji dne 27. m. m. sklenil priporočati vsem krajevnim skupinam, da naročajo list za svoje člane v zavojih in da naznanijo upravi zaupnike, ki naj bi prejemale list, in koliko iztisov naj se jim pošlje.

Tako bi se tudi uveljavil že izvedeni zaupniški sistem, ker bi zaupniki bolj redno prihajali v stik s člani. Vrhatega bi se tudi mnogo prihranilo na izdatkih za ekspedicijo lista, kar bi prišlo v korist listu in članom, ker bi se list tem lažje povečal.

V nadeji, da boste uvaževali te razloge in s tem pripomogli listu, Vas vabimo, da nam čim prej odgovorite v pritrilnem smislu. Uprava.

Izplačane posmrtnine:

od 1. do 23. decembra 1919.

Prijatelj Fran, Sp. Šiška	150—
Bezget Josip, Pragersko	300—
Sinkovič Ivan, Sp. Šiška I.	400—
Brosch Karol, Ljubljana I.	100—
Čič Marija, Maribor I.	100—
Plešnik Marija, Vuzenica	50—
Skupaj	K 1100—

Odpravnine:

Prijatelj Fran, Sp. Šiška	100—
Bezget Josip, Pragersko	100—
Sinkovič Ivan, Sp. Šiška I.	100—
Brosch Karol, Ljubljana I.	100—
Skupaj	K 400—

Za železničarski dom

se prispevali: s. Jakob Žorga (zbirka) 11 K in dve ustanovnici 100 K, Ignacij Celič, Ljubljana, eno ustanovnico 50 K, člansko zborovanje konsumnega društva v Borovnici 4. januarja po s. Uratniku 50 K, skupina Škofjaloka na Silvestrov večer 50 K, vrhstavnih delavci skupine Borovnica na veselici v Notr. Goricih 50 K, s. Sojer po nabiralni poli 134 K, na odborovi seji skupine Zagorje 140 K, skupaj 535 K; prej izkaznih K 14.503-08, skupaj K 15.038-08.

Na listo s. Sojerja (zgoraj navedena) so darovali: po 10 kron, restavracija Brezovica, Anton Hrovatin, Jožef Verbec, Fran Verbec, Regali, Jakob Sojer; 7 kron: Fran Čotič; po 6 kron: Ivan Kastelic, Čepirlo, Naglič, Artač, Keržmanec, Fran Pešek, Galič; 5 kron: I. V.; po 4 krone: Anton Pirc, Fran Čotič, Ivan Logar, neimenovan; po 2 kroni: Sojer, Štefan Štrukelj.

Na listo skupine Zagorje (gori navedena): po 10 kron: Ivan Čec, Anton Goršek, Fran Zimšek, Anton Hrastelj, Anton Drnovšek (gostilničar), Andrej Zupančič, Anton Čulk, Vincenc Tomaž, Josip Hribovšek, Alojzij Končar, Ivan Mervik, Albin Forte; 6 kron: Jernej Podlogar; po 5 kron: Leon Mervik, Matija Feštajn; 4 krone; Ivan Šuštar.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Petrič.
Natisnil J. Pavliček v Kočevju.

Vabilo

ra

železničarsko veselico

državnih in južnih železničarjev

ki se vrši

dne 31. januarja 1920

v Ljudskem domu (Staro strelišče)

ob 19. uri (7. zvečer).

Spored: Godba na pihala; deklamacije, srečelov, šaljiva pošta.

Ples pod nadzorstvom plesnega učitelja. — Sodeluje železničarska godba iz Zidanega mosta.

Vstopnina za osebo 5 K.

Čisti dobiček je namenjen v prid železničarskemu domu. Preplačila se hvaležno sprejemajo.

Veselični odbor.

Prosi se kozarce seboj prinesiti.

Podružnica Zagorje.

Vabilo

na

železničarsko veselico

ki jo prirede železničarji skupine „Zagorje“ v Trbovljah v Delavskem domu.

Spored: Ples, šaljiva pošta in prosta zabava.

Vstopnina 3 K za osebo.

Začetek ob 7. uri zvečer.

Sodelovala bo Delavska godba iz Trbovelj.

Ker je čisti dobiček namenjen skladu Železničarski dom v Ljubljani, vabimo vse bratske organizacije, da veselico v čim večjem številu posetijo.

Odbor.

Andrej Veršček

fotograf v Kandiji

izvršuje slike za legitimacije najhitreje in po solidni ceni.

Železničarski koledar za leto 1920

je izšel.

Vsebina: Spremnica. — Naprej (Marzeljeza). — Koledar. — Poštne pristojbine. — Množilna razpredelnica. — Seznam važnih podatkov. — Delavski pozdrav. — Stare in nove mere. — Teža in velikost normalno razvitega človeka. — Važnejše iznajdbe in odkritja. — Kdo je sedrug? — Železnice v posameznih evropskih državah. — Delo in požrtvovalnost železničarjev med vojno. — Naša organizacija. — Pesem o delu. — Kaj nudi organizacija? — Milje v metrih. — Vzorci prošelj in vlog. — Socialistična koračnica. — Označba dopisov in vlog na deželno vladu v Ljubljani. — Kaj je ena atmosfera? — Kaj je ena konjska sila? — Naslovi organizacij. — Tabele za dohodke in stroške. — Beležke.

Iz tega je razvidna bogata vsebina koledarja.

Cena vezanemu izvodu 6 K, po pošti K 6-15.

Vsak kupec koledarja je tekom leta 1920 zavarovan za slučaj obratne nezgode na železnici za znesek 200 kron.

Naklada je omejena, naročite ga torej pravočasno!

Založba „Železničarske kakoledarja“.